

Omfattende sterilisation blandt canadiske eskimo-kvinder

En fjerdedel af Igloolik-kvinderne mellem 30 og 50 år er blevet steriliseret takket være den canadiske regering

af Robert Lechat

oversat af Birte Haagen

Hvad er ræsonnementet bag den canadiske regerings intensivering af sterilisationspolitikken blandt Inuit'erne? Hvem kan besvare dette spørgsmål? Ganske vist har jeg ingen vanskelighed ved at forudse det svar embedsmænd sikkert ville give: „Men vi har ingen politik, ikke noget bestemt sterilisationsprogram.“ Jeg ville egentlig være tilbøjelig til at tro dem, hvis det drejede sig om andre forhold; regeringens politik i de nordlige områder synes sædvanligvis svævende og famlende; for at sige det mildt!

Som svar på et spørgsmål angående en serie sterilisationsoperationer udført på Inuit-kvinder på Holman Island, blev netop ovennævnte svar i 1970 givet i „House of Commons“.

En af grundene til, at jeg taler om et *sterilisations-program*, er det næsten sikre faktum, at praktisk taget ingen sterilisationer foretages efter anmodning

fra patienterne. De finder hovedsagelig sted på forslag fra sundhedstjenesten (Health Services), som undertiden insisterer derpå. Politik eller ikke, program eller ikke, én ting er givet: Sterilisationernes antal forøges. Opfordringerne (jeg var lige ved at sige „presset“) grænser næsten til tvang for Inuit'erne. Det er tilfældet i en sådan grad, at da en Inuit-kvinde for nylig nægtede at lade sig sterilisere, blev det besluttet at udføre indgrebet på ægtefællen i stedet. Jeg antager, at det er første gang for Igloolik-befolkningen, men så vidt jeg ved ikke for Frobisher Bay sygehus.

Sterilisation foretages sædvanligvis på kvinder mellem 30 og 50 år. Her er tallene for Igloolik: 11 tilfælde af sterilisation ud af i alt 49 kvinder i den kategori, hvilket giver den temmelig høje procent på 23 – det er næsten en fjerdedel. (Der er et tolvte tilfælde på en kvinde under 30 år, som ikke tæller med

i totalen ovenfor, hvilket kunne have øget procenten yderligere). Føj dertil indsættelse af et antal spiraler samt omkring tyve gifte kvinder, der tager p-piller. Så kan man måle omfanget af „Federal Medical Services“ (sundhedstjenestens) anstrengelser for at nedbringe fødselsprocenten, der er dømt som værende urimelig høj i vor moderne tid. De „primitive“, som ikke ved bedre, må for enhver pris leve efter de regler, der gælder for „civiliserede“ folk. Det næste bliver sikkert – skønt det vil blive vanskeligt at få Inuit'erne til at acceptere det – frivillig abort. Hvis der ikke eksisterer nogen bestemt sterilisationspolitik, så er man i det mindste fast besluttet på at forhindre, at antallet af Inuit'er skal vokse i det nordlige Canada.

Under påskud af forbedring af sundhedstilstanden er ønsket fuldstændig at kontrollere fødselsprocenten hos Inuit'erne. Det samme gør sig gældende i alle koloniserede lande, hvor det medfører, at kolonisatorens syn og love påtvinges befolkningen. Jeg tvivler imidlertid på, at myndighederne vil være åbenhjertige nok til at fortælle os, hvilken fødselsprocent der anses for acceptabel. Alle oplysninger gør mig tilbøjelig til at tro, at den høje procentdel af sterilisationer i Igloolik-området er retningsgivende for hele Nordvest Territoriet, men jeg tvivler stærkt på, at Medical Services vil være villig til offentligt at fremlægge det totale antal sterilisationer – mænd og kvinder – foretaget på Inuit'erne. Det er sandsynligvis en „professionel hemmelighed“.

Jeg vil afholde mig fra at gå så langt som til at tænke, at de kunne fremhæve

faren for overbefolkning i Canada, ligesom i Indien, til retfærdiggørelse for denne massesterilisation. Trods alt ville den blive svær at sluge. Racehygiejne (eugenik) er et lettere påskud: Det var det, der blev brugt af Hitler.

Et andet sandsynligt officielt svar er: „Proceduren bliver udført i patientens sundheds- og velfærdsinteresse.“ (Citat fra et cirkulære fra Camsell sygehus, Edmonton, hvori der fremsættes direktiver angående sterilisation i Nordregionen, som udføres af dette sygehus). Derfor, til deres eget bedste og selvfølgelig, på trods af alt, med deres samtykke.

Tillad mig at gøre nogle få bemærkninger angående samtykke, i det mindste om den måde, hvorpå denne somme tider opnås. For omkring to år siden traf det sig, at jeg overværede en regional sundhedskonference for Keewatin-distriktet i Churchill (en konference hvori der deltog nogle Inuit'er og indianske delegerede). Med mine egne ører hørte jeg to Inuit-kvinder offentligt og helt åbent erklære, at „hvis vi havde vidst nøjagtigt, hvad den operation betød, vi blev overtalt til at undergå, ville vi aldrig have givet vores samtykke.“ I jævnt sprog vil jeg kalde det et aftvunget samtykke. Måske mere på grund af kommunikationsfejl end af ondskab, men resultatet er en realitet: Disse kvinder kan ikke længere få børn, og det vil de gerne. Hvis lægen – over for mand og kone – insisterer på, at hendes sundhed vil komme alvorligt i fare ved nye fødsler, så vil parret uden tvivl underskrive samtykkeblanketten. Uden mulighed for at konsultere andre eksperter



Igloolik, 1954.

Fot.: Jørgen Meldgaard.

må de sætte deres lid til den forhåndenværende læges udtalelser. Lad os imidlertid huske på, at hvad den traditionelt opdragne eskimo angår, er der ingen fare for at for mange fødsler vil forstyrre den psykologiske ligevægt; tværtimod ville den lettere blive forstyrret, hvis kvinden er ude af stand til at føde børn. Hun føler ikke, at hun er en rigtig kvinde, med mindre hun har et barn på

ryggen eller en lille, hun kan holde i hånden. Det er derfor man ser kvinder, som er over menopausen og allerede bedstemødre, adoptere børn.

Når alt kommer til alt adskiller deres livsindstilling sig fra vores, og vi kan spørge os selv, i hvor høj grad vi kan påtvinge dem vores. Jeg indrømmer, at det kan lykkes os temmelig hurtigt at ændre deres traditionelle syn – (der ar-

bejdes hårdt på det ved udsendelse af tryksager, som fremhæver fordelene ved en familie med kun 2 eller 3 børn og de utallige ubehageligheder, der er i forbindelse med store familier). Vi ved, at Inuit'erne er venlige mennesker, som er vant til at akceptere, hvad Big Brother (regeringen) fortæller dem, er det bedste.

Jeg vil naturligvis ikke bestride, at visse sterilisationer retfærdiggøres af gyldige medicinske grunde, men jeg vil være meget uvillig til at indrømme, at de alle kan det. Selvfølgelig vil myndighederne indvende, at jeg ikke ved noget om emnet, at kun en medicinsk stab kan bedømme det, samt at jeg er motiveret af forældede og omtågede moralske overvejelser, som ingen vægt har. — Jeg vil ikke gå ind på moralske og religiøse overvejelser, der anses for at være passé, jeg vil være tilfreds med blot et par hjemmestrikke betragtninger, der endog af nogle mennesker kan anses for at være ondartede.

Det bliver fortalt os, at når Inuit'erne bliver steriliseret, er det til deres eget bedste. Men er det virkelig det i deres nuværende situation?

Jeg har boet i Quebec nogle år og har altid været interesseret i problemerne dér, og jeg forsøger altid at se Inuit-minoritetens problem som svarende til Quebec-minoritetens. Det gik derved op for mig, at hvis samme sterilisationsprogram var blevet anvendt i Quebec (for befolkningens eget bedste, selvfølgelig) for et par århundreder siden, så ville den canadiske confederation (stats-sammenslutning) have meget færre problemer. Nu har Canada 6 mill. fransk-

canadiere, som giver staten store problemer.

At hævde, at sterilisation praktiseres i befolkningens interesse, er det samme som at sige, at uden sterilisation er sundhed og velfærd bragt alvorligt i fare. I Quebec ved enhver, at „overproduktion“ af børn blev praktiseret i stor udstrækning (der var endog et navn for det: Vuggens hævn). Der var dengang ikke nogen til at tage sig af de stakkels Quebec'eres sundhed og velfærd og til at engagere sig varmt i fødselsprogrammer. Vi må derfor logisk konkludere, at Quebec'erne blev ophav til en stamme af degenererede, svagelige og sygelige mennesker, eftersom den store befolkningensmængde så måtte gå ud over kvaliteten. Men hvad skete i virkeligheden? Måske kan Medical Services besvare dette spørgsmål. I hvert fald var hovedparten af de Quebec'ere, jeg kendte, solide fyre, hvem jeg ikke havde noget ønske om at prøve kræfter med.

Lad os i hvert fald være taknemmelige for at den canadiske regering, som — idet den ikke ønsker, at Inuit-samfundet skal løbe en sådan risiko — vælger kvalitet fremfor kvantitet. Alligevel er der en anden perfid tanke, der slår mig. Sker det ikke nu og da, at mere magtfulde nationer, under foregivende af at fremme de svagere nationer, først og fremmest tænker på egne interesser? Der er kun 20.000 Inuit'er og betænk hvilke landområder, de besidder. Hvad kunne vi forvente, hvis de udgjorde en million? På trods af deres lille antal koster de finanskassen en god skilling. For stort et antal ville under de nuværende omstændigheder forårsage alvor-



Igloolik, 1954.

Fot.: Jørgen Meldgaard.

lige finansielle problemer. Heldigvis er der nogle få mindre kompensationer: En smule gas; olie og mineraler. Ikke at rynke på næsen af ...

Til sidst vil jeg fremføre to ønsker. Det første, at Canada's regering vil have mod og ærlighed til at fortælle de personer, det drejer sig om, klart og tydeligt om formålet med sterilisationspolitikken og om dens begrænsninger, hvis sådanne eksisterer. Med andre ord: spille med åbne kort. Vi ved selvfølgelig, at regeringen altid først og fremmest handler til Inuit'ernes bedste (for denne at se). Tag f. eks. uddannelsespolitikken, som uden tvivl er propfuld af gode hensigter: Er forventningerne til den blevet indfriet? Det er en anden historie,

men også på andre områder har vi fuldt så megen ret til at være skeptiske.

Det andet ønske er, at Inuit'erne som gruppe – med eller uden hjælp af ITC (Inuit Tapirisat of Canada) – alvorligt tænker over alle nuværende og fremtidige implikationer ved den sterilisationspolitik, de „nyder godt af“. Lad dem se om alt virkelig er i deres interesse. Det er deres fremtid som et folk, der er på spil. For mit vedkommende er jeg fristet til at sige til en minoritet truet af en grådig majoritet: Tro på livet, hvis du vil, at det skal tro på dig; hold indtil videre på en naturlig fødselsrate, for i denne verden, hvor majoriteterne bestemmer, er antal styrke, og kun den stærke bliver ikke knust.